

Regeringens proposition

2008/09:20

Sveriges antagande av rambeslut om verkställighet av utevarodomar Prop. 2008/09:20

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 25 september 2008

Fredrik Reinfeldt

Beatrice Ask
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Inom Europeiska unionen har det utarbetats ett utkast till rambeslut om verkställighet av utevarodomar. Förslaget omfattar regeländringar i fem andra rambeslut som reglerar det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna och som bygger på principen om ömsesidigt erkännande: rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, rambeslutet om verkställighet av bötesstraff, rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande, utkast till rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder och utkast till rambeslut om övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder. Alla dessa rambeslut innehåller regler om under vilka förutsättningar en medlemsstat ska verkställa en annan stats dom eller beslut, bl.a. när en framställan kan avslås i de fall en dom eller ett beslut fattats i en persons utevaro från de förhandlingar som föregick domen eller beslutet. För närvarande ser avslagsmöjligheterna olika ut i dessa rambeslut och avsikten med det nu aktuella förslaget till rambeslut om verkställighet av utevarodomar är att åstadkomma en så likartad reglering som möjligt. Förslaget syftar både till att stärka rättssäkerheten för den enskilde och till att förenkla det rättsliga samarbetet inom unionen.

I propositionen föreslås att Sverige ska anta rambeslutet. Vidare redovisas en bedömning av vilken lagstiftning som behövs för att genomföra rambeslutet.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning	4
3	Internationellt straffrättsligt samarbete	4
3.1	Allmänt om det internationella straffrättsliga samarbetet	4
3.2	Det straffrättsliga samarbetet inom EU	6
3.3	Särskilt om utevarodomar i det internationella straffrättsliga samarbetet	7
4	Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar	10
4.1	Rambeslutets syfte	10
4.2	Rambeslutets innehåll	11
4.3	Genomförandet av rambeslutet om verkställighet av utevarodomar	13
4.3.1	Sverige som utfärdande stat	13
4.3.2	Sverige som verkställande stat	16
5	Antagande av och svenska förklaringar till rambeslutet	21
5.1	Antagandet av rambeslutet	21
5.2	Svenska förklaringar till rambeslutet	24
6	Ekonomiska konsekvenser	25
Bilaga 1	Utkast till rambeslut	26
Bilaga 2	Remissinstanser	61
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 september 2008		62

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det inom Europeiska unionen upprättade utkastet till rambeslut om ändring i vissa rambeslut och om stärkande av medborgarnas processuella rättigheter och främjande av tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande på ett avgörande när den berörda personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen (avsnitt 5.1).

I januari 2008 tog Sverige tillsammans med Frankrike, Förenade kungariket, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Tyskland initiativ till ett rambeslut om verkställighet av utevarodomar. En faktapromemoria har upprättats över förslaget till rambeslut (2007/08:FPM72).

Därefter följde förhandlingar mellan EU:s medlemsstater. Regeringen har under förhandlingsarbetet fortlöpande informerat och samrått med riksdagen. Företrädare för Justitiedepartementet har sammanträtt med Justitieutskottet vid ett flertal tillfällen. Vidare har justitieministern vid sammanträden i EU-nämnden redogjort för förhandlingsarbetet och den svenska positionen.

Europaparlamentet yttrade sig den 2 september 2008 över utkastet till rambeslut (A6-0285/2008). I yttrandet godkände parlamentet utkastet med vissa ändringsförslag (P6_TA-PROV(2008)0381).

Vid ministerrådets för rättsliga och inrikes frågor möte den 5–6 juni 2008 nåddes en principöverenskommelse om innehållet i rambeslutet. Överenskommelsen avser ett utkast till rambeslut som i flera delar skiljer sig från det ursprungliga förslaget. Utkastet till rambeslut och utkasten till formulär är i senaste lydelse på svenska bifogade som *bilaga 1*. Den av ministerrådet överenskomna texten har ännu inte varit föremål för slutlig granskning av EU:s språkexperter, de s.k. juristlingvisterna. Några ändringar i sak kan dock inte förutses.

Avsikten är att rambeslutet ska antas så snart som möjligt. Medlemsstaterna kommer enligt utkastet till rambeslut att ha två år på sig från det att rambeslutet träder i kraft till det att rambeslutet ska vara genomfört i nationell rätt.

Inom Justitiedepartementet har ett utkast till proposition om Sveriges antagande av rambeslutet utarbetats (dnr Ju2008/5301/BIRS). Utkastet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissyttrandena och en sammanställning över remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (dnr Ju2008/5301/BIRS).

I denna proposition behandlas frågan om riksdagens godkännande av rambeslutet. Vidare görs en bedömning av vilken lagstiftning som genomförandet av rambeslutet kräver. Några förslag till lagstiftning lämnas dock inte. Regeringen avser att senare återkomma till riksdagen med förslag till lagändringar.

3 Internationellt straffrättsligt samarbete

3.1 Allmänt om det internationella straffrättsliga samarbetet

Det internationella straffrättsliga samarbetet består i huvudsak av två delar. Den ena delen syftar till att stater bistår varandra i pågående brottsutredningar eller inför och under rättegång i brottmål. Den andra delen innebär att en stat hjälper en annan stat med att verkställa en straffrättslig påföljd eller beslut om särskild rättsverkan av brott. Det straffrättsliga

samarbetet innebär i huvudsak att en stat ansöker om hjälp med en viss åtgärd hos en annan stat. Den sistnämnda staten beslutar om åtgärden ska vidtas eller inte. Om ansökan godtas verkställs sedan åtgärden enligt den statens bestämmelser.

Det internationella straffrättsliga samarbetet baserar sig huvudsakligen på internationella konventioner och avtal även om vissa länder, däribland Sverige, i viss utsträckning kan bistå en annan stat utan ett krav på avtal. En stor del av samarbetet har sin utgångspunkt i konventioner och avtal som förhandlats fram inom Europarådet. Även inom FN har ett flertal samarbetsinstrument tagits fram. Det senaste decenniet har dock utvecklingen av det straffrättsliga samarbetet – för Sveriges vidkommande – främst skett inom EU.

Inom ramen för utlämning och överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder, internationell rättslig hjälp och överförande av lagföring kan stater bistå varandra i brottsutredningar och rättegångar. Det kan vara fråga om att utlämna eller överlämna en person som är misstänkt för brott till den stat där han eller hon ska lagföras. En stat kan vidare lämna rättslig hjälp i brottsutredningar med åtgärder som förhör, husrannsakan och beslag eller hemlig teleavlyssning. Rättslig hjälp kan också lämnas inför eller under rättegång i form av delgivning eller vittnesförhör. Slutligen kan en stat bistå en annan stat genom att överta lagföringen för ett visst brott.

Utlämningsarbetet har sin utgångspunkt i Europarådets utlämningskonvention från 1957. Denna konvention har kompletterats med två protokoll från 1975 och 1978. Villkoren för att Sverige ska utlämna någon finns huvudsakligen i lagen (1957:668) om utlämning för brott. Inom Norden finns en särskild reglering. Även mellan EU:s medlemsstater finns ett särskilt regelverk, se avsnitt 3.2.

Bestämmelserna om internationell rättslig hjälp har byggts upp på samma sätt. Grundkonventionen är Europarådets konvention om ömsesidig rättslig hjälp från 1959. Till den finns två tilläggsprotokoll från 1978 och 2001. Även EU har förhandlat fram en konvention från 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål samt ett tilläggsprotokoll från 2001. Sveriges åtaganden i relation till dessa överenskommelser återfinns huvudsakligen i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

När det gäller överförande av lagföring baserar sig detta samarbete på en Europarådskonvention från 1972. Sveriges genomförande av denna konvention återfinns i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott.

Den andra delen av det straffrättsliga samarbetet innebär att stater hjälper varandra med att verkställa påföljder och beslut om särskild rättsverkan av brott. Även i detta sammanhang kan utlämning eller en europeisk arresteringsorder komma i fråga. Vidare omfattar samarbetet de situationer när en stat tar över verkställigheten av t.ex. en påföljd som en annan stat dömt ut eller beslutat om. Det kan röra sig om fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd (t.ex. rättspsykiatrisk tvångsvård), bötesstraff och beslut om förverkande samt andra icke frihetsberövande påföljder, t.ex. skyddstillsyn och liknande frivårds-påföljder.

När det gäller utlämning och överlämnande för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande påföljd används samma regelverk som angetts ovan. Samarbetet kring övertagande av verkställighet av olika påföljder baserar sig också på olika europeiska konventioner antagna av Europarådet. Dessa är 1964 års konvention rörande övervakning av villkorligt dömda eller villkorligt frigivna personer, 1970 års konvention om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (brottmålsdomskonventionen), 1983 års konvention om överförande av dömda personer (överförandekonventionen) med ett tilläggsprotokoll från 1997, samt 1990 års konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott (förverkandekonventionen). Dessa överenskommelser har genomförts i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) som reglerar verkställighet av fängelse, bötesstraff och beslut om förverkande, och lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet, som innehåller bestämmelser om verkställighet av skyddstillsyn och andra frivårdspåföljder samt beslut om villkorlig frigivning. Inom Norden finns en särskild reglering om nordisk verkställighet.

3.2 Det straffrättsliga samarbetet inom EU

Mot bakgrund av den ökade rörligheten av såväl personer som varor, tjänster och kapital ökar också behovet av ett nära och väl utvecklat straffrättsligt samarbete mellan stater. Detta gäller särskilt mellan medlemsstaterna i EU.

Europeiska rådet fastslog i Tammerfors 1999 att principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut i brottmål som meddelas i någon medlemsstat ska utgöra en hörnsten i samarbetet inom EU. I det s.k. Haagprogrammet från 2004 upprepades att medlemsstaterna skulle fullfölja sina åtaganden enligt de slutsatser som antagits i Tammerfors fem år tidigare. Inom EU pågår därför ett omfattande arbete med att ersätta den traditionella formen av internationellt rättsligt samarbete med ett samarbete som bygger på den fastslagna principen om ömsesidigt erkännande av domar och beslut. Ömsesidigt erkännande i sin mest utvecklade form bygger på att medlemsstaterna inte i något avseende ska ifrågasätta varandras domar och beslut, utan i stället direkt verkställa dem trots olikheter i medlemsstaternas materiella och processuella reglering. Genom att erkänna och verkställa domar och beslut utan någon ytterligare prövning uppnås ett enklare, snabbare och effektivare förfarande. Syftet med ömsesidigt erkännande är alltså att skapa ett mervärde i förhållande till det traditionella straffrättsliga samarbetet som beskrivits i avsnitt 3.1.

Rådets rambeslut från 2003 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (rambeslutet om en europeisk arresteringsorder) var den första rättsakten om straffrättsligt samarbete som bygger på principen om ömsesidigt erkännande. Överlämnande enligt en arresteringsorder kan begäras i två syften, dels för att personen ska avtjäna en redan utdömd frihetsberövande påföljd, dels för att personen ska lagföras. Rambeslutet har genomförts i svensk rätt genom

lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och två förordningar. Prop. 2008/09:20

Detta rambeslut har sedan följts av en rad andra rambeslut som avser det straffrättsliga samarbetet, bl.a. ett flertal rambeslut som syftar till att verkställa straffrättsliga påföljder och beslut om särskild rättsverkan av brott: böter, beslut om förverkande, fängelsestraff och andra frihetsberövande påföljder, samt vissa icke frihetsberövande påföljder som skyddstillsyn och andra frivårdspåföljder.

Förutom rambeslutet om en europeisk arresteringsorder har inget av de andra ovan angivna rambesluten ännu genomförts i svensk rätt. Rådets två rambeslut om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff och beslut om förverkande (rambesluten om verkställighet av bötesstraff respektive beslut om förverkande) har antagits av rådet och arbetet med att genomföra dessa två rambeslut pågår inom Justitiedepartementet. Beträffande rådets rambeslut om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (rambeslutet om överförande av frihetsberövande påföljder) och rådets rambeslut om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder (rambeslutet om övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder) har politiska överenskommelser träffats och arbete pågår med att anta dessa två rambeslut.

Samtliga rambeslut är i huvudsak uppbyggda på ett likartat sätt. Tillämpningsområdet bestäms genom att ange vilka typer av avgöranden som omfattas. Flertalet av bestämmelserna avser förfarandet, dvs. hur ett ärende initieras, handläggs och avslutas. Vidare regleras de förutsättningar som ska vara uppfyllda för att verkställighet ska ske, vilket bl.a. görs i form av vägransgrunder. Vissa vägransgrunder är mer formella till sin natur, t.ex. avslag då en begäran är ofullständig. Andra syftar mer till att upprätthålla ett antal straffrättsliga principer såsom kravet på dubbel straffbarhet. En tredje grupp har koppling till enskilda grundläggande fri- och rättigheter. Ett sådant exempel är att verkställighet inte ska komma i konflikt med principen om *ne bis in idem* ("icke två gånger för samma sak"). Ett annat exempel är att verkställighet i vissa fall kan vägras rörande avgöranden som meddelats efter en förhandling där den berörda personen inte var närvarande, dvs. utevarodomar.

3.3 Särskilt om utevarodomar i det internationella straffrättsliga samarbetet

I ett straffrättsligt förfarande är utgångspunkten att den tilltalade ska vara närvarande i samband med att ett åtal prövas av domstol. Dock kan, i såväl Sverige som flertalet andra stater, ett åtal avgöras i domstol utan att den tilltalade är närvarande under förhandlingen. Förutsättningarna för att meddela en utevarodom skiljer sig dock åt mellan olika rättsordningar. I 46 kap. 15 a § rättegångsbalken anges de förutsättningar som krävs för att en svensk domstol ska få meddela en utevarodom.

Stater kan emellertid inte använda sig av utevarodomar i alltför stor utsträckning. Den tilltalades rätt att vara personligen närvarande vid förhandlingen är en grundläggande rättighet enligt FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (artikel 14.3 d). Europeiska konventionen från 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) innehåller visserligen inte någon uttrycklig bestämmelse om denna rättighet, men den praxis som utvecklats av den Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) i anslutning till artikel 6 i konventionen visar att utevarodomar är tillåtna men bara under förutsättning att särskilda garantier uppfylls.

Europadomstolens praxis kan mycket kort sammanfattas med att kravet på en rättvis rättegång enligt artikel 6 inte är uppfyllt om den som har dömts i sin utevaro inte haft kännedom om rättegången. Detsamma gäller om den tilltalade har känt till men inte haft en reell möjlighet att närvara vid förhandlingen, t.ex. att den tilltalade varit frihetsberövad i ett annat land. Om den tilltalade vid förhandlingen företrätts av t.ex. en offentlig försvarare kan enligt domstolen kravet på en rättvis rättegång vara uppfyllt under förutsättning att detta bistånd varit reellt och effektivt och inte endast formellt. Om den dömde har möjlighet att få en ny prövning har domstolen ansett den första domen vara förenlig med artikel 6.

Bestämmelserna i nämnda internationella överenskommelser och den praxis som utvecklats i anslutning härtill utgör också en grund för det straffrättsliga samarbetet beträffande utevarodomar. En förutsättning för att en stat ska bistå en annan stat med att verkställa en straffrättslig påföljd som meddelats efter en förhandling i den dömdes utevaro, är således att dessa grundläggande rättigheter iakttagits. I annat fall kan sådant bistånd vägras. Trots denna utgångspunkt regleras frågan om utevarodomar olika i de internationella överenskommelserna om det straffrättsliga samarbetet.

Brottmålsdomskonventionen från 1970 reglerar verkställighet av frihetsberövande påföljder, böter och förverkande. Utevarodomar omfattas av konventionen (artikel 21–30). En ansökan som avser verkställighet av en utevarodom kan verkställas först efter det att den dömde beretts möjlighet att begära en omprövning av domen. Om detta inte sker eller om frågan om omprövning fallit ska utevarodomen verkställas som om det rör sig om en dom där den dömde varit närvarande. För det fall omprövning sker faller ansökan om verkställighet. Då blir den nya domen föremål för verkställighet i stället. I 19–22 §§ internationella verkställighetslagen har dessa konventionsbestämmelser införlivats i svensk rätt (prop. 1972:98).

Till skillnad från brottmålsdomskonventionen kan en framställning om utlämning för verkställighet av en frihetsberövande påföljd vägras med stöd av det andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention om det rör sig om en utevarodom. Ett avslag får – men måste inte – ske om den anmodade staten anser att rättegången inte tillgodosett de rättigheter som bör tillkomma var och en som åtalas för brott (artikel 3.1) såvida inte den ansökande staten garanterar en ny domstolsprövning. Denna vägransgrund återfinns i 9 § tredje stycket utlämningslagen men med den skillnaden att avslag måste ske om inte en ny prövning garanteras (prop. 1978/79:80).

Även i förverkandekonventionen från 1990 regleras frågan om utvarodomar på så sätt att verkställighet i vissa fall kan vägras (artikel 18.4 f, 18.5 och 18.6). I stort sett har samma konstruktion använts som den som finns i det andra tilläggsprotokollet till utlämningskonventionen. Härtill föreskriver förverkandekonventionen att den anmodade staten, vid sin bedömning, ska beakta om personen avsiktligt undandragit sig en prövning, om den dömde inte överklagat trots att tillfälle getts eller om den dömde delgetts kallelse till rättegång men avsiktligt uteblivit. I propositionen inför riksdagens godkännande av förverkandekonventionen (prop. 1995/96:49) kunde det konstateras att laga stöd för att avslå en framställning om verkställighet av ett förverkandebeslut på nu aktuell grund i konventionen återfinns i 5 § andra stycket 4 internationella verkställighetslagen, dvs. att en ansökan ska avslås om en verkställighet skulle strida mot grundläggande principer i den svenska rättsordningen.

I alla de rambeslut som antagits eller där det finns en politisk överenskommelse och som avser samarbete inom EU kring verkställighet av straffrättsliga påföljder eller beslut om särskild rättsverkan av brott finns bestämmelser som gör det möjligt för den verkställande staten att vägra på grund av att domen har meddelats efter en förhandling där den dömde inte var närvarande. Bestämmelserna är dock delvis utformade på olika sätt.

Enligt artikel 5.1 i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder kan den verkställande myndigheten uppställa villkor om att den dömde ska ges möjlighet till en förnyad prövning och där ha rätt att närvara, om den eftersökte i den utfärdande medlemsstaten har dömts utan att ha varit personligen närvarande vid förhandlingen och inte heller personligen varit kallad till denna. Lämnas inte en sådan garanti ska framställningen vägras. Konstruktionen motsvarar i huvudsak den som finns i artikel 3 i andra tilläggsprotokollet till 1957 års utlämningskonvention. I 3 kap. 1 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder återfinns en bestämmelse med motsvarande innehåll (prop. 2003/04:7).

I rambeslutet om verkställighet av bötesstraff respektive beslut om förverkande finns det bestämmelser som innebär att den verkställande staten kan vägra verkställighet om böterna (artikel 7.2 g) eller beslut om förverkande (artikel 8.2 e) har meddelats efter en förhandling i den dömdes utvaro. Bestämmelserna skiljer sig i viss mån åt men innebär i stort att en framställning kan avslås om inte den utfärdande staten intygar att personen eller behörig företrädare för denne underrättats om förhandlingen eller att personen har uppgett att han eller hon inte bestrider bötesstraffet eller förverkandebeslutet.

I juni 2004 godkände riksdagen utkastet till rambeslut om verkställighet av bötesstraff (prop. 2003/04:92). Rådet antog rambeslutet i februari 2005. Beträffande rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande godkändes det av riksdagen i mars 2005 (prop. 2004/05:55). I oktober 2006 antogs det av rådet. I båda nämnda propositioner finns en översiktlig redovisning av vilken lagstiftning och övrig reglering som krävs för att genomföra rambeslutet i svensk rätt. Några förslag till lagstiftning lades dock inte fram. I departementspromemorian Verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande (Ds 2007:18) föreslås att såväl verkställighet av bötesstraff

som beslut om förverkande ska kunna vägras i vissa fall när bötesstraffet eller beslutet om förverkande meddelats i den dömdes utevarodomen. Innehållet i dessa bestämmelser motsvarar det som återfinns i rambeslutet.

I utkastet till rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder anges i artikel 9.1 i, att den verkställande staten får vägra att erkänna domen och verkställa påföljden när det är fråga om en utevarodom. Det får dock inte ske om intyget anger att personen kallats personligen eller via en behörig företrädare underrättats om tid och plats för den förhandling som ledde till att domen meddelades i personens frånvaro eller att personen har meddelat att han eller hon inte bestrider saken. En likalydande bestämmelse återfinns i artikel 11.1 h, i utkastet till rambeslut om erkännande och övervakning av icke frihetsberövande påföljder. Dessa två rambeslut har ännu inte antagits av rådet.

Riksdagen godkände i juni 2008 utkastet till rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder (prop. 2007/08:84). I regeringens proposition gjordes bedömningen att utevarodomar är en tänkbar vägansgrund som bör införas i svensk rätt men att utformningen bör bli föremål för närmare överväganden i samband med ett senare genomförande av rambeslutet. I departementspromemorian om Sveriges antagande av rambeslut om erkännande och övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder (Ds 2008:42) föreslås att Sveriges ska anta rambeslutet om övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder och där förs också ett motsvarande resonemang. Arbetet med att ta fram förslag för genomförande i svensk rätt av dessa ovan nämnda rambeslut kommer att påbörjas först när rambeslutet antagits i rådet.

4 Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar

I rambeslutet används inte termen *utevarodom*. Anledningen är att innebörden av detta begrepp ser olika ut i medlemsstaterna och en dom som en stat anser vara en utevarodom kan av en annan stat bedömas på annat sätt. För att undvika olika tolkningar av ett juridisk-tekniskt begrepp har rambeslutet i stället valt att använda sig av en text som mer beskriver vad som faktiskt har föregått domen eller beslutet, dvs. att personen ifråga inte var personligen närvarande vid den förhandling som resulterade i den dom eller det beslut som är föremål för verkställighet. I den följande redogörelsen kommer dock termen utevarodom att användas och ska då förstås på det sätt som nu angetts.

4.1 Rambeslutets syfte

Inom EU har det, såsom redovisats i avsnitt 3.2, förhandlats fram ett flertal rambeslut som reglerar ömsesidigt erkännande och verkställighet av domar och beslut rörande straffrättsliga påföljder eller beslut om särskild rättsverkan av brott. Vissa rambeslut har antagits medan det för andra pågår ett arbete med ett antagande. De som avses är rambeslutet

om en europeisk arresteringsorder, verkställighet av bötesstraff och beslut om förverkande, överförande av frihetsberövande påföljder samt övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder. I alla dessa rambeslut finns bestämmelser som innebär att en verkställande stat i vissa fall kan vägra verkställighet när den berörda personen inte varit närvarande under den förhandling som resulterade i domen eller beslutet. Bestämmelserna ser emellertid delvis olika ut i respektive rambeslut.

Rådet uttalar att dessa olikheter komplicerar tillämpningen av bestämmelserna som reglerar när en utevarodom ska erkännas eller inte och försvårar det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna (*skäl 2*). Vidare uttalas att det därför är nödvändigt att införa en klar och gemensam reglering av förutsättningarna för att vägra verkställighet med hänsyn till att det rör sig om en utevarodom (*skäl 4*). Syftet med rambeslutet är enligt *artikel 1.3* att fastställa gemensamma regler för erkännande och verkställighet i en medlemsstat av rättsliga avgöranden beslutade av en annan medlemsstat efter förfaranden där personen inte var närvarande.

Vad rådet avser att uppnå med den föreslagna regleringen, vilket också anges i *artikel 1.1* i rambeslutet, är att stärka de processuella rättigheterna för personer som är föremål för brottmålsförfaranden och att underlätta det rättsliga samarbetet i brottmål och då särskilt att förbättra ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden mellan medlemsstaterna. Vidare anges i *artikel 1.2* att rambeslutet inte innebär någon ändring av skyldigheten att iakta de grundläggande rättsprinciperna som framgår av artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen.

4.2 Rambeslutets innehåll

Rambeslutets materiella bestämmelser finns i *artiklarna 2–6*. Genom respektive artikel ändras nuvarande bestämmelser om utevarodomar i de fem berörda rambesluten, dvs. rambesluten om en europeisk arresteringsorder (*artikel 2*), verkställighet av bötesstraff (*artikel 3*) och beslut om förverkande (*artikel 4*), överförande av frihetsberövande påföljder (*artikel 5*) samt övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder (*artikel 6*). Ändringarna omfattar såväl de materiella reglerna i respektive rambeslut som relevanta delar i de intyg som är bifogade rambesluten och som utgör de formulär som ska användas när en medlemsstat begär att en annan stat ska verkställa en dom eller ett beslut. Bestämmelserna i artiklarna 2–6 är i huvudsak likalydande. När det gäller rambeslutet om den europeiska arresteringsorden och rambeslutet om verkställighet av bötesstraff har vissa tillägg, i förhållande till övriga artiklar, gjorts mot bakgrund av de särskilda omständigheter som gäller för verkställighet av dessa domar och beslut.

Utgångspunkten i artiklarna 2–6 är att verkställighet av en utevarodom får vägras om inte den utfärdande staten (som begär verkställighet) i intyget kan försäkra att någon av de omständigheter eller villkor som räknas upp i artiklarna är uppfyllda. Villkoren är alternativa, dvs. det räcker att ett av dessa försäkras för att den verkställande staten inte ska kunna avslå en framställan om verkställighet på denna grund (*skäl 6*). Ett

avslag får inte beslutas på grund av att det är en utevarodom om den utfärdande staten kan intyga att den person som berörs:

- i god tid delgavs personligen och därigenom underrättades om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet eller på annat sätt faktiskt underrättades om tid och plats för förhandlingen samt, i båda fallen, underrättades om att ett avgörande kunde meddelas i dennes frånvaro från förhandlingen, eller

- i vetskap om den planerade förhandlingen gett i uppdrag till ett juridiskt ombud, som utsetts av den berörda personen eller staten, att försvara honom eller henne vid förhandlingen, eller

- efter att ha delgetts avgörandet och underrättats om rätten till en ny prövning eller överklagande och då få delta och få sakfrågan prövad, uttryckligen förklarat att han eller hon inte bestrider avgörandet eller inte begärde en ny prövning eller överklagade inom den utsatta tidsramen.

I *skäl 7–11* återfinns vissa förklaringar och förtydliganden beträffande de ovan nämnda villkoren.

För rambeslutet om en europeisk arresteringsorder finns ytterligare en möjlighet för den utfärdande staten att se till att en utevarodom blir verkställd i en annan medlemsstat. Det gäller det fall då den berörda personen inte har delgetts avgörandet när det blir aktuellt att ta ställning till om en europeisk arresteringsorder ska verkställas. En framställning får inte avslås om den utfärdande staten försäkrar att den berörda personen sedan överlämnandet har skett, omgående kommer att delges avgörandet och underrättas om rätten att begära en ny prövning eller att överklaga avgörandet och då få delta och få sakfrågan prövad samt att den berörde kommer att underrättas om den tidsram som gäller för en ny prövning eller ett överklagande. I dessa fall har den berörde en rätt att begära en kopia av avgörandet innan ett överlämnande får ske. Om personen i fråga begär en ny prövning eller överklagar avgörandet ska ett eventuellt frihetsberövande, enligt den utfärdande statens lagstiftning, prövas regelbundet i avvaktan på att frågan avgörs på nytt. I *skäl 12–13* finns vissa förtydliganden till bestämmelsen.

Även när det gäller rambeslutet om verkställighet av bötesstraff finns ytterligare en möjlighet för den utfärdande staten att undvika att en framställan om verkställighet av bötesstraff avslås. Verkställighet får inte vägras om den utfärdande staten försäkrar att den berörda personen, efter att ha blivit informerad om förfarandena och möjligheten att närvara personligen vid förhandlingen, uttryckligen avstått rätten till en muntlig handläggning och meddelat att han eller hon inte bestrider saken. För de nya ändrade vägransgrunderna föreskrivs att den verkställande staten ska samråda med den utfärdande staten innan ett avslag meddelas. För svenskt vidkommande kommer inte de ändringar som föreslås i rambeslutet om verkställighet av bötesstraff att påverka möjligheterna att tillämpa det rambeslutet fullt ut för verkställighet av strafförelägganden och förelägganden av ordningsbot enligt 48 kap. rättegångsbalken. För dessa skriftliga förfaranden finns särskilda regler i rambeslutet om verkställighet av bötesstraff.

I *artiklarna 7–10* finns sedvanliga slutbestämmelser. I artikel 7 anges att rambeslutet även ska tillämpas på Gibraltar. Artikel 8.1 kommer att ange vid vilken tidpunkt rambeslutet ska vara genomfört i medlems-

staterna. Tidpunkten föreslås vara två år efter rambeslutets ikraftträdande, vilket enligt artikel 10 sker dagen efter att rambeslutet har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. En särskild övergångsbestämmelse har införts i artikel 8.3. Enligt den bestämmelsen kan en medlemsstat i samband med att rambeslutet antas, förklara att den staten kommer att ha svårt att leva upp till den tid för genomförande som anges i artikel 8.1. För de stater som avger en sådan förklaring ska rambeslutet vara genomfört senast den 1 januari 2014. Fram till detta datum kommer nuvarande bestämmelser i de fem rambeslut där ändringar genomförs att gälla enligt artikel 8.4. Slutligen anger artikel 9 att kommissionen ska upprätta en rapport om genomförandet i medlemsstaterna tre år efter det att rambeslutet ska vara genomfört.

4.3 Genomförandet av rambeslutet om verkställighet av utevarodomar

I detta avsnitt redogörs närmare för hur rambeslutets bestämmelser förhåller sig till svenska bestämmelser och de bestämmelser i de rambeslut som ännu inte genomförts i Sverige eller antagits av rådet.

I avsnitt 4.3.1 behandlas frågan om genomförande av rambeslutet om verkställighet av utevarodomar när Sverige är utfärdande stat. Den motsatta situationen, dvs. när Sverige agerar som verkställande stat behandlas i avsnitt 4.3.2.

4.3.1 Sverige som utfärdande stat

Regeringens bedömning: Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar medför inte något krav på ändringar i lag när Sverige är utfärdande stat.

Bedömningen i utkastet till proposition överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte framfört några invändningar mot de överväganden som gjorts. *Sveriges advokatsamfund* har menat att ett antagande av rambeslutet riskerar en utveckling mot att utevarodomar används i större utsträckning.

Skälen för regeringens bedömning

Nuvarande svenska bestämmelser om utevarodomar

Bestämmelser om den tilltalades skyldighet att närvara vid huvudförhandling samt i vilka fall ett mål ändå kan avgöras i hans eller hennes utevaro finns i rättegångsbalken. Utgångspunkten är enligt 21 kap. 2 §, att den tilltalade ska närvara vid huvudförhandlingen i såväl tingsrätt som hovrätt. En sådan skyldighet finns inte om målet kan avgöras även om han eller hon inte infinner sig vid huvudförhandlingen och närvaron kan antas vara utan betydelse för utredningen.

I 46 kap. 15 a § finns närmare bestämmelser om när ett brottmål kan avgöras trots att den tilltalade inte inställt sig till huvudförhandlingen. En första förutsättning är att den tilltalade enligt 45 kap. 9 § andra stycket delgetts rätts stämning tillsammans med åklagarens stämningssökans. Vidare ska den tilltalade, enligt 45 kap. 15 andra stycket, kallas till huvudförhandlingen vilket kan ske i stämningen eller genom särskild kallelse. Särskild kallelse, men inte stämning och stämningssökans, kan delges genom förenklad delgivning. Om ett mål kan komma att avgöras i den tilltalades utvaro ska den tilltalade i kallelsen till huvudförhandlingen erinras om detta.

I 46 kap. 15 a § anges tre situationer där ett mål kan avgöras i den tilltalades utvaro även om den tilltalade inställt sig genom ombud. Ett allmänt krav för alla tre situationer är att saken kan utredas tillfredsställande. I det första fallet (första stycket 1) kan målet avgöras om det inte finns anledning att döma till annan påföljd än böter, fängelse i högst tre månader, villkorlig dom eller skyddstillsyn, eller sådana påföljder i förening. Detta fall torde vara det som huvudsakligen används i praktiken. I det andra fallet (första stycket 2) krävs det att den tilltalade delgetts stämning och därefter avviker eller håller sig undan på ett sådant sätt att han eller hon inte kan hämtas till huvudförhandling. Målet kan avgöras även om den tilltalade inte delgetts kallelse till huvudförhandlingen (tredje stycket). Kraven på att den tilltalade verkligen håller sig undan är högt ställda och bestämmelsen torde sällan tillämpas. Om så ändå skulle ske kan ett längre fängelsestraff än tre månader dömas ut (förutom övriga påföljder). Det sista fallet (första stycket 3) torde också tillämpas endast undantagsvis och avser situationer när den tilltalade lider av en så allvarlig psykisk störning att hans eller hennes närvaro inte är nödvändig. Möjligheterna att meddela beslut om särskild rättsverkan av brott eller ersättning för rättegångskostnader i den berörda personens utvaro följer de förutsättningar som ovan beskrivits.

Gällande bestämmelser avseende de fem aktuella rambesluten om straffrättsligt samarbete

Rambeslutet om verkställighet av utvarodomar avser att ändra i fem andra rambeslut som antagits eller för vilka en politisk överenskommelse träffats. Endast rambeslutet om en europeisk arresteringsorder har genomförts i svensk rätt. Beträffande de övriga rambesluten pågår, såsom redogjorts för i avsnitt 3.3, ett arbete med att ta fram nödvändig lagstiftning för genomförande eller underlag för antagande. Nedan redogörs översiktligt för vilka svenska påföljder och beslut om särskild rättsverkan av brott som omfattas eller som bör eller torde omfattas av dessa rambeslut.

En svensk arresteringsorder för verkställighet av en frihetsberövande påföljd kan enligt 4 § förordningen (2003:1178) om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, utfärdas för verkställighet av fängelse, rättspsykiatrisk vård och slutet ungdomsvård. Enligt rambeslutet om en europeisk arresteringsorder får dock en arresteringsorder endast utfärdas för en frihetsberövande påföljd om minst fyra månader.

När det gäller rambeslutet om verkställighet av bötesstraff föreslås i departementspromemorian Verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande (Ds 2007:18) att bötesstraff i rambeslutets mening ska avse dom eller godkänt föreläggande enligt 48 kap. rättegångsbalken, böter enligt 25 kap. brottsbalken eller företagsbot enligt 36 kap. samma balk samt beslut i samma avgörande om rättegångskostnader och avgift enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond. Beträffande rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande föreslås i samma promemoria att med ett svenskt beslut om förverkande avses beslut av domstol i ett brottmålsförfarande om en åtgärd som innebär ett slutligt berövande av egendom som bl.a. utgör utbyte av brott eller hjälpmedel vid brott. Inom Justitiedepartementet pågår arbete med att utarbeta förslag för att genomföra dessa två rambeslut i svensk rätt.

Med påföljd i rambeslutet om överförande av frihetsberövande påföljder avses fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd som utdöms under en begränsad eller obegränsad tid på grund av en straffbar gärning efter ett straffrättsligt förfarande (artikel 1). En verkställande stat kan emellertid vägra verkställighet om mindre än sex månader återstår att avtjäna av påföljden. I regeringens proposition om Sveriges antagande av rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen (prop. 2007/08:84) gör regeringen den bedömningen att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet får övervägas vilka svenska frihetsberövande påföljder som ska kunna verkställas i en annan medlemsstat med stöd av rambeslutet (s. 22). Regeringen anger att utgångspunkten för den bedömningen bör vara att de frihetsberövande påföljder som kan överföras enligt nuvarande bestämmelser (dvs. fängelse, rättspsykiatrisk vård och sluten ungdomsvård) också ska kunna överföras enligt den nya regleringen.

När det slutligen gäller rambeslutet om övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder, omfattar rambeslutet flera kategorier av påföljder. Dessa är uppskjuten påföljd, villkorlig påföljd och alternativ påföljd (artikel 2). Uppskjuten påföljd innebär att en frihetsberövande påföljd döms ut men att verkställigheten skjuts upp om den dömde följer vissa övervakningsåtgärder. Villkorlig påföljd omfattar dels att utdömandet av påföljden får anstå om den dömde följer vissa övervakningsåtgärder, dels att en eller flera övervakningsåtgärder döms ut som alternativ till en frihetsberövande påföljd. Alternativ påföljd innebär att en eller flera skyldigheter eller anvisningar föreskrivs i domen. I departementspromemorian Sveriges antagande av rambeslut om erkännande och övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder (Ds 2008:42) görs bedömningen att de svenska påföljderna villkorlig dom, skyddstillsyn samt ungdomspåföljderna ungdomsvård och ungdomstjänst torde omfattas av rambeslutet, men att en närmare analys av vilka svenska påföljder som kan och bör omfattas av rambeslutet får anstå tills dess att rambeslutet genomförs i svensk rätt (s. 60 ff.).

Det kan noteras att de fem rambesluten, som aktuellt rambeslut om verkställighet av utevarodomar medför ändringar i, inte föreskriver någon skyldighet för en medlemsstat att begära verkställighet i en annan medlemsstat. Det är alltså upp till varje medlemsstat att, som utfärdande stat och inom ramen för respektive rambesluts tillämpningsområde, avgöra vilka påföljder eller beslut om särskild rättsverkan av brott som

ska bli föremål för en begäran om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder eller en begäran om verkställighet i en annan stat. Vidare är det upp till varje utfärdande stat att avgöra i vilken utsträckning utevarodomar ska omfattas av möjligheten att begära erkännande och verkställighet utomlands med stöd av respektive rambeslut.

Närmare överväganden

Mot bakgrund av det inte finns någon skyldighet för en medlemsstat att begära verkställighet i en annan stat föranleder ett genomförande av rambeslutet om verkställighet av utevarodomar inga krav på ändringar beträffande de bestämmelser som reglerar vilka påföljder som ska kunna bli föremål för en svensk arresteringsorder, dvs. fängelse, rättspsykiatrisk vård eller sluten ungdomsvård. En motsvarande bedömning kan göras beträffande de rambeslut som antagits men ännu inte genomförts och de som är föremål för ett antagande i rådet.

En allmän utgångspunkt i rambeslutet om verkställighet av utevarodomar (*skäl 14*) är att de ändringar som föreslås i de fem aktuella rambesluten endast syftar till att reglera när en framställning om verkställighet kan vägras eller inte. Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar skapar en miniminivå för när en medlemsstat ska vara skyldig att verkställa en annan stats utevarodom. Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar syftar inte på något sätt till att harmonisera nationell rätt när det gäller under vilka förutsättningar utevarodomar kan meddelas. Det är upp till varje medlemsstat att avgöra detta. Rambeslutet medför inte heller i detta avseende några krav på ändringar av de svenska bestämmelserna i rättegångsbalken om förutsättningarna för att meddela en utevarodom, oavsett vilken påföljd eller beslut om särskild rättsverkan av brott som meddelas. Regeringen delar inte *Advokatsamfundets* syn att ett antagande och genomförande av rambeslutet riskerar en ökad användning av utevarodomar i Sverige.

Sammanfattningsvis innebär bestämmelserna i rambeslutet om verkställighet av utevarodomar inga krav på ändringar i lag i de fall Sverige agerar som utfärdande stat.

4.3.2 Sverige som verkställande stat

Regeringens bedömning: Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar medför krav på ändringar i lag när Sverige är verkställande stat i ett ärende om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. I övrigt medför rambeslutet inga krav på ändringar i lag.

Bedömningen i utkastet till proposition överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: I stort sett samtliga remissinstanser har tillstyrkt de överväganden som gjorts eller inte haft något att invända emot dem. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* anser att det hade varit önskvärt om förslag till ändringar i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige

enligt en europeisk arresteringsorder hade lämnats då ett sådant förslag, enligt hovrätten, sannolikt inte bör kräva något mer omfattande arbete.

Sveriges advokatsamfund anser att rambeslutet, i den del som avser förändringar i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, innebär försämringar för den enskilde samt andra lagändringar än de som redogörs för i utkastet. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* efterfrågar i förhållande till den europeiska arresteringsordern, en mer utförlig analys av det nuvarande systemet och det system som kommer att gälla efter ett antagande av rambeslutet.

Skälen för regeringens bedömning

Nuvarande svenska bestämmelser om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder har i de fall Sverige agerar som verkställande stat genomförts i svensk rätt genom lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och förordningen (2003:1179) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder. En europeisk arresteringsorder innebär en begäran om att en medlemsstat ska gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av en frihetsberövande påföljd. I lagen anges de närmare förutsättningarna och villkoren för ett sådant överlämnande från Sverige. Det är domstol som beslutar om överlämnande ska ske. I lagen anges ett antal vägransgrunder, vars tillämpning medför att något överlämnande inte sker. Vidare finns bestämmelser som innebär att Sverige kan ställa särskilda villkor gentemot den utfärdande staten innan ett överlämnande sker. Ett av dessa fall rör utevarodomar.

I lagens 3 kap. 1 § finns regler för det fall överlämnande begärs för verkställighet av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut efter en rättegång som hållits i den eftersöktes utemål och utan att han eller hon har kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången. Ett överlämnande får i så fall beviljas endast om den utfärdande staten lämnar garantier för att den eftersökta kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning i den utfärdande staten och att där bli dömd efter en rättegång vid vilken han eller hon har möjlighet att närvara. Att den dömda ges möjlighet till förnyad prövning innebär inte att ansökan om en ny prövning ska ske. Det är den svenska domstolen som i det enskilda ärendet får avgöra om de lämnade garantierna är tillräckliga. Om inga tillräckliga garantier lämnas får, enligt 2 kap. 3 § 2, överlämnande inte beviljas.

Rambeslutet om verkställighet av bötesstraff respektive beslut om förverkande

I juni 2007 remitterades departementspromemorian *Verkställighet inom Europeiska unionen av bötesstraff och beslut om förverkande* (Ds 2007:18) med förslag på hur rambeslutet ska genomföras i svensk rätt vilket närmare redovisas i avsnitt 3.3.

Rambeslutet om verkställighet av bötesstraff innebär en skyldighet för en medlemsstat att erkänna och verkställa en annan medlemsstats bötesstraff som har beslutats av domstol eller, i vissa fall, av annan myndighet. En verkställande stat kan emellertid i vissa fall vägra att verkställa ett bötesstraff om en av de vägransgrunder som finns i rambeslutet kan tillämpas. En av dessa rör de fall då bötesstraffet meddelats genom en utevarodom.

Enligt artikel 7.2 g ii, i rambeslutet om verkställighet av bötesstraff får verkställighet vägras om den berörda personen inte inställde sig personligen såvida det inte av intyget framgår att han eller hon personligen eller via en företrädare med behörighet enligt nationell lag underrättades om de rättsliga åtgärderna i enlighet med lagstiftningen i den utfärdande staten eller att den berörda personen har meddelat att han eller hon inte bestrider saken. I departementspromemorian har också föreslagits en vägransgrund med motsvarande innehåll (3 kap. 5 § 6), men med den skillnaden att verkställighet inte får ske om intyget inte uppfyller någon av dessa förutsättningar.

På samma sätt som rambeslutet om verkställighet av bötesstraff innehåller rambeslutet om verkställighet av beslut om förverkande en skyldighet för en medlemsstat att verkställa ett beslut om förverkande som översänds dit från en annan medlemsstat. Även i detta rambeslut kan en verkställande stat vägra verkställighet om en av rambeslutets vägransgrunder är tillämpliga, bl.a. när det rör sig om en utevarodom. Denna vägransgrund (artikel 8.2 e) liknar i stora delar den som finns i rambeslutet om verkställighet av bötesstraff. En skillnad är dock att om den berörda personen företräddes av ett ombud vid den förhandling som ledde till beslutet om förverkande får ett avslag på denna grund inte ske. En vägransgrund med huvudsakligen detta innehåll har också föreslagits i departementspromemorian (4 kap. 8 § 3). Även denna vägransgrund föreslås vara tvingande.

Enligt rambeslutet om verkställighet av utevarodomar kommer det inte att räcka att den utfärdande staten intygar att den dömde underrättats via en behörig företrädare utan rambeslutet förutsätter också att den dömde faktiskt varit medveten om tid och plats för förhandlingen och att det av underrättelsen framgått att ett avgörande kunde ske i den dömdes utvaro. Har den dömde låtit sig försvaras av ett ombud kräver rambeslutet på samma sätt att den dömde haft vetskap om den kommande förhandlingen.

Rambeslutet om överförande av frihetsberövande påföljder respektive övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder

Såsom har redovisats i avsnitt 3.3 har rambeslutet om överförande av frihetsberövande påföljder respektive övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder ännu inte antagits av rådet och följaktligen har arbete med att genomföra dem i svensk rätt inte påbörjats.

Rambeslutet om överförande av frihetsberövande påföljder respektive övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder innebär som andra rambeslut som bygger på principen om ömsesidigt erkännande en skyldighet för den verkställande staten att verkställa en frihetsberövande

påföljd eller övervaka en icke frihetsberövande påföljd som meddelats i den utfärdande staten. En verkställande stat kan, som i övriga rambeslut, i vissa fall vägra att verkställa en frihetsberövande påföljd eller att övervaka en icke frihetsberövande påföljd, om en av de vägransgrunder som finns i rambeslutet kan tillämpas. En avslagsgrund rör de fall då påföljden meddelats genom en utevarodom.

Enligt artikel 9.1 i, i rambeslutet om överförande av frihetsberövande påföljder får den verkställande staten vägra att erkänna domen och verkställa påföljden om domen meddelades i personens frånvaro, såvida inte intyget anger att personen kallats personligen eller via en, enligt nationell lagstiftning, behörig företrädare underrättats om tid och plats för den förhandling som ledde till att domen meddelades i personens frånvaro eller att personen har meddelat en behörig myndighet att han eller hon inte bestrider saken. En likalydande bestämmelse återfinns i artikel 11.1 h, i rambeslutet om erkännande och övervakning av icke frihetsberövande påföljder.

Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar kommer att medföra samma förändringar vad gäller dessa två rambeslut som beskrivits ovan vad gäller rambeslutet om verkställighet av bötesstraff respektive förverkandebeslut.

Närmare överväganden

Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar reglerar i detalj under vilka förutsättningar en verkställande stat får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder, en straffrättslig påföljd eller ett beslut om särskild rättsverkan av brott om den dom eller det beslut som är föremål för verkställighet har dömts ut eller beslutats efter en förhandling där den berörda personen inte var närvarande. De motsvarande reglerna som nu finns i de fem rambeslut som berörs och som redovisats ovan ändras således.

Rambeslutet innebär dock inte att en medlemsstat måste vägra verkställighet om dessa förutsättningar, helt eller delvis, inte är förhanden. Det är därmed upp till varje medlemsstat att avgöra i vilken omfattning möjligheterna till att vägra verkställighet med stöd av rambeslutet ska användas. En medlemsstat kan helt avstå från att i nationell rätt införa en vägransgrund i de fall verkställigheten baserar sig på en utevarodom, men ändå leva upp till åtagandet i rambeslutet om verkställighet av utevarodomar (och även de andra rambeslutet).

Mot denna bakgrund föranleder rambeslutet inga krav på ändringar i lag när det gäller de förändringar som föreslås i de rambeslut som antagits men ännu inte genomförts (rambeslutet om verkställighet av bötesstraff respektive beslut om förverkande) och de rambeslut som ännu inte antagits (rambeslutet om överförande av frihetsberövande påföljder respektive övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder). I den mån en vägransgrund, relaterad till utevarodom, införs sätter emellertid rambeslutet om verkställighet av utevarodomar en gräns vad avser tillämpningen av en sådan vägransgrund. I det fortsatta arbetet med att genomföra rambeslutet om verkställighet av utevarodomar får närmare överväganden göras angående om, och i så fall i vilken mån, en

vägransgrund med det innehåll som föreskrivs i rambeslutet ska införas i den reglering som avser att genomföra vart och ett av de fyra nu nämnda rambeslut.

När det däremot gäller den ändring som föreslås i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder är bedömningen en annan. Ett genomförande av rambeslutet om verkställighet av utevarodomar i denna del föranleder ändring i lag. Nuvarande bestämmelse i 3 kap. 1 § lagen om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder överensstämmer inte med den reglering som föreslås i rambeslutet om verkställighet av utevarodomar. Bestämmelsen i 3 kap. 1 § i nämnda lag innebär att de svenska myndigheterna under vissa förutsättningar ska kräva garantier om en förnyad prövning, vilket inte är den konstruktion som återfinns i rambeslutet om verkställighet av utevarodomar. Vidare följer det av rambeslutet om verkställighet av utevarodomar att en utfärdande stat ska ha möjlighet att intyga bland annat att den dömde delgetts avgörandet och information om rätten till en ny prövning eller rätt att överklaga men att den dömde inte utnyttjat den möjligheten. I dessa fall ska en verkställande stat inte kunna avslå en begäran om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder även om den dömde inte kallats personligen eller på annat sätt informerats om tidpunkt och plats för rättegången. Denna reglering torde inte vara i överensstämmelse med 3 kap. 1 § i nämnda lag. Med rambeslutet om verkställighet av utevarodomar följer därmed ett behov av att ändra denna bestämmelse.

Beträffande den ändring som föreslås i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder har *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* efterfrågat en mer utförlig analys och jämförelse mellan den nuvarande ordningen och den ordning som kommer att gälla genom det nya förslaget. *Advokatsamfundet* har menat att ett antagande av rambeslutet om verkställighet av utevarodomar innebär en försämring för den enskilde samt andra lagändringar än de som redogjorts för. Med anledning härav vill regeringen framföra följande.

Utgångspunkten för rambeslutet om verkställighet av utevarodomar är att stärka den enskildes skydd i dessa avseenden. Bara den omständigheten att frågan om verkställighet av utevarodomar nu kommer att regleras på samma sätt oavsett om det rör sig om verkställighet av en europeisk arresteringsorder eller ett beslut om förverkande är till gagn för den enskilde eftersom en enhetlig tillämpning befrämjas. När det sedan specifikt gäller den europeiska arresteringsordern kan följande påpekas. Nuvarande konstruktion i rambeslutet om en europeisk arresteringsorder innebär att ett överlämnande kan ske om den utfärdande staten lämnar garantier för att den eftersökte kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning i den staten i de fall den dömde inte underrättats. Det är således upp till varje verkställande stat att avgöra om garantierna är tillräckliga, vilket innebär att regleringen kan variera mellan medlemsstaterna. Bestämmelsen innebär vidare att den eftersökte, efter ett överlämnande, garanteras en rätt att begära en ny prövning samt att begäran övervägs i den utfärdande staten. Dock innebär nuvarande reglering inte att det i samtliga fall kommer att äga rum en ny rättegång eftersom den utfärdande staten vid sin bedömning kan komma till slutsatsen att den eftersökte inte har rätt att få sin sak prövad på nytt. Enligt den nya ordningen garanteras den eftersökte en ny rättegång och inte endast en

rätt att begära en sådan. Detta måste ses som en förstärkning av den Prop. 2008/09:20
enskildes rättigheter.

Även när det gäller delgivningen av den berörda personen stärks den
enskildes rättigheter genom det nya rambeslutet. De nya bestämmelserna
slår fast att den verkställande staten ges rätt att vägra ett överlämnande
såvida det inte i den europeiska arresteringsordern kan påvisas att den
eftersökte i god tid antingen kallats personligen och därigenom
underrättats om tid och plats för den förhandling som ledde till
avgörandet, eller på annat sätt faktiskt officiellt underrättades om detta,
på ett sådant sätt att det otvetydigt kan slås fast att vederbörande hade
kännedom om den planerade förhandlingen. Därutöver ställs det också
krav på att den eftersökte också underrättats om att ett avgörande kunde
meddelas även i den eftersöktes utemå. För det fall att den eftersökte
har haft ett juridiskt ombud som företrätt vederbörande så krävs det att
ombudet och den eftersökte haft reell kontakt med varandra. Enligt den
nuvarande ordningen gäller endast att den eftersökte kallats personligen
eller *på annat sätt* informerats om tidpunkt och plats för rättegången.
Detta innebär att den eftersökte kan ha delgivits i en annan medlemsstat
genom att informationen endast lämnats till den berördes anhöriga eller
till ett av medlemsstaten utsett ombud för den eftersökte men som den
berörde aldrig haft kännedom om än mindre kontakt med.

Avslutningsvis innebär inte rambeslutet om verkställighet av
utevarodomar något krav på att ändra under vilka förutsättningar en
svensk utevarodom kan ligga till grund för en europeisk arresteringsorder
avseende en frihetsberövande påföljd (jfr skäl 14). Den fyra-månaders
gräns som gäller för att verkställa en arresteringsorder ändras inte.

Rambeslutet ska enligt artikel 8.1 vara genomfört två år efter det att
rambeslutet trätt i kraft, vilket innebär att ett genomförande ska ha skett
senast den 1 januari 2011. Enligt artikel 8.3 i rambeslutet träder
emellertid rambeslutet i kraft först den 1 januari 2014 gentemot den
medlemsstat som lämnat en särskild förklaring med stöd av denna
bestämmelse. I relation till de stater som lämnar en sådan förklaring ska
de äldre reglerna om utevarodomar gälla fram till detta datum. För att
möjliggöra en sådan lösning kommer det att behövas övergångsregler till
de förändringar som bör ske i lag och som redogjorts för ovan.

5 Antagande av och svenska förklaringar till rambeslutet

5.1 Antagandet av rambeslutet

Regeringens förslag: Sverige ska anta rambeslutet om verkställighet av utevarodomar.
--

Bedömningen i utkastet till proposition överensstämmer med
regeringens.

Remissinstanserna: I stort sett samtliga remissinstanser har tillstyrkt
förslaget eller inte haft något att invända emot det samt ansett att

rambeslutet kan antas utan att någon lagtext är föreslagen. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* har pekat på att en mer likartad reglering torde underlätta det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna och även öka förutsebarheten och stärka den enskildes rättigheter. Motsvarande synpunkter har förts fram av bl.a. *Åklagarmyndigheten*, *Kriminalvården* och *Rikspolisstyrelsen*. *Sveriges advokatsamfund* har avstyrkt ett antagande av rambeslutet i den del som avser en ändring av rambeslutet om en europeisk arresteringsorder.

Skälen för regeringens förslag

En principöverenskommelse har nåtts mellan EU:s medlemsstater om innehållet i rambeslutet. Rambeslutet syftar till en tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning och är, enligt artikel 34.2 i Fördraget om Europeiska unionen, bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås. Eftersom genomförande av rambeslutet bedöms kräva lagändring krävs enligt 10 kap. 2 § regeringsformen riksdagens godkännande innan Sverige kan rösta för ett antagande av rambeslutet i ministerrådet. Sverige har avgett en konstitutionell förklaring till rambeslutet av den innebörden.

Regeringsformens 10 kap. 2 § fjärde stycket medger att riksdagen godkänner rambeslutet trots att det inte föreligger i slutligt skick.

Fortsatt utveckling av det straffrättsliga samarbetet inom EU

Inom EU utvecklas det straffrättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna kontinuerligt. Den fria rörligheten medför att personer lätt kan röra sig mellan olika medlemsstater. I takt med den ökade rörligheten begär unionens invånare i större utsträckning brott i stater som inte är deras hemländer. Många av de rättsakter som förhandlats fram inom EU om det straffrättsliga samarbetet, t.ex. rambeslutet om en europeisk arresteringsorder, syftar till att bekämpa och beivra gränsöverskridande brottslighet. Lika viktigt är det också att det finns ett fungerande system för verkställighet av de påföljder som döms ut. Rambeslutet om verkställighet av bötesstraff är ett sådant exempel.

Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar syftar dels till att skapa enhetliga regler om under vilka förutsättningar verkställighet av en utevarodom får vägras och dels till att stärka rättssäkerheten för den enskilde. Olika rambeslut som bygger på ömsesidigt erkännande bör i likartade frågor utformas så konsekvent som möjligt samtidigt som skyddet för den enskilde bör upprätthållas eller förstärkas. Rambeslutet är ett steg i den riktningen och något Sverige bör ställa sig bakom när det gäller utvecklingen av det straffrättsliga samarbetet inom EU.

Sverige bör anta rambeslutet

Sverige är tillsammans med Frankrike, Förenade Kungariket, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Tyskland medförslagsställare till rambeslutet om verkställighet av utevarodomar. Syftet med förslaget är, som angetts, att underlätta det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna vad gäller

fem redan antagna eller färdigförhandlade instrument som bygger på principen om ömsesidigt erkännande samtidigt som det också syftar till att stärka den enskildes rättigheter.

Rambeslutet ändrar i relevanta delar rambesluten om en europeisk arresteringsorder, verkställighet av bötesstraff och beslut om förverkande, överförande av frihetsberövande påföljder samt övervakning av vissa icke frihetsberövande påföljder. Dessa rambeslut hanterar frågan om utevarodomar på olika sätt. Dessa olikheter försvårar det praktiska samarbetet mellan medlemsstaterna. Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar klargör och skapar enhetliga regler (med vissa mindre undantag) under vilka omständigheter en medlemsstat kan vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder, en påföljd eller ett beslut om särskild rättsverkan på grund av att den berörda personen inte var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till utevarodomen. Rambeslutet syftar inte till att harmonisera nationella regler om när en utevarodom kan meddelas eller inte, utan endast att slå fast vad som ska gälla för det fall en medlemsstat begär verkställighet av utevarodomen i en annan medlemsstat. För närmare redogörelse för *Advokatsamfundets* synpunkter se avsnitt 4.3.2.

Flertalet medlemsstater inom EU, inklusive Sverige, kan under vissa förutsättningar döma i den tilltalades utevaro. I de fall där den dömdes rätt till försvar eller en ny prövning säkerställts i en medlemsstat bör den omständigheten att personen i fråga inte var närvarande under förhandlingen, inte förhindra att en annan medlemsstat erkänner och verkställer domen eller beslutet. Istället bör samarbetet även för dessa situationer utvecklas och förenklas. Sverige stödjer den utgångspunkt som rambeslutet har, dvs. att det i tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande är av vikt att hitta en balans mellan att skydda den enskildes rättigheter och att uppnå ett effektivt samarbete. Genom att skapa en enhetlig reglering beträffande när en utevarodom ska verkställas eller inte, samtidigt som en viss miniminivå regleras för när utevarodomar ska godtas mellan medlemsstaterna, skapas goda förutsättningar för att hitta denna balans. Det förslag som nu förhandlats fram innebär förbättringar för att såväl stärka den enskildes rättigheter som att effektivisera samarbetet. Mot denna bakgrund bör Sverige anta rambeslutet.

Något förslag till lagstiftning varken kan eller bör lämnas nu

Ett genomförande av rambeslutet föranleder ett behov av ändring i lag i den del rambeslutet ändrar förutsättningarna för att vägra verkställa en europeisk arresteringsorder när överlämnandet avser verkställighet av en utevarodom. Detta har redovisats i avsnitt 4.3.2. Beträffande övriga ändringar i de rambeslut som ännu inte genomförts i svensk rätt innebär rambeslutet om verkställighet av utevarodomar inget krav på ändring i lag.

Det vore givetvis att föredra att riksdagen fick möjlighet att ta ställning till såväl frågan om att anta rambeslutet som erforderliga lagändringar vid ett och samma tillfälle. Det finns dock en politisk överenskommelse mellan medlemsstaterna om innehållet i förevarande rambeslut, vilket för svensk del har föregåtts av sedvanligt samråd med riksdagen, och det är

önskvärt att rambeslutet kan antas inom en snar framtid. Utarbetande och beredning av förslag till lagändringar är en process som tar en viss tid, även om det rör sig om begränsade lagändringar. Till detta kommer ett allmänt behov av att anta färdigförhandlade rambeslut i rimlig tid. För det fall det skulle krävas utarbetande av förslag till lagändringar skulle rambeslutet om verkställighet av utevarodomar inte kunna antas förrän långt senare. En konsekvens av detta vore att ett enhetlig genomförande inom EU avsevärt skulle fördröjas.

Av nu angivna skäl bör Sverige medverka till att rambeslutet snarast kan antas. Det finns därmed anledning att lägga fram en proposition till riksdagen om godkännande av rambeslutet utan att regeringen samtidigt lägger fram förslag till de lagändringar som genomförandet av rambeslutet kräver. Förslag till lagstiftning bör föregås av ytterligare övervägande av de frågeställningar som har redovisats i avsnitt 4 och bygga på ett sedvanligt beredningsunderlag. Det kan också noteras att riksdagen tidigare vid ett flertal tillfällen har godkänt att rambeslut antas utan att lagförslag samtidigt har lämnats. Med hänsyn härtill och för att undvika att de förbättringar som rambeslutet strävar efter försenas flera år, föreslås inte nu någon ny lagstiftning. Förslag till lagstiftning kommer att läggas fram vid ett senare tillfälle.

5.2 Svenska förklaringar till rambeslutet

Regeringens bedömning: Sverige bör inte lämna en förklaring med innebörden att rambeslutet om verkställighet av utevarodomar ska träda i kraft för Sverige den 1 januari 2014.

Bedömningen i utkastet till proposition överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte anfört några invändningar mot den bedömning som gjorts.

Skälen för regeringens bedömning

Enligt artikel 8.1 ska rambeslutet om verkställighet av utevarodomar ha genomförts i medlemsstaterna en viss tid efter det att rambeslutet trätt i kraft, vilket sker dagen efter det att rambeslutet har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Den genomförandetid som föreslås är två år.

En medlemsstat kan emellertid skjuta upp ikraftträdandet till den 1 januari 2014 om en förklaring lämnas med stöd av artikel 8.3 i samband med antagandet av rambeslutet. Denna bestämmelse är tillkommen som en kompromiss för att en medlemsstat behövde längre tid på sig för att genomföra rambeslutet. Ett sådant behov finns inte för Sverige utan den genomförandetid som anges i artikel 8.1 är tillräcklig.

Sverige bör således inte, när rambeslutet antas, lämna en förklaring med stöd av artikel 8.3.

Rambeslutet om verkställighet av utevarodomar ändrar vissa materiella regler i fem andra rambeslutet som antagits eller där det finns en politisk överenskommelse om innehållet. Endast rambeslutet om en europeisk arresteringsorder har genomförts i svensk rätt.

Ett genomförande av rambeslutet om verkställighet av utevarodomar torde ha en ytterst marginell påverkan på myndigheters verksamhet som berörs av rambeslutet och eventuella kostnader ryms inom dessa myndigheternas befintliga anslag.

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 2 juli 2008 (4.7)
(OR. en)**

11309/08

**Interinstitutionellt ärende:
2008/0803 (CNS)**

COPEN 132

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	10899/08 COPEN 125
Initiativ nr:	5598/08 COPEN 11
Ärende:	Initiativ från Republiken Slovenien, Republiken Frankrike, Republiken Tjeckien, Konungariket Sverige, Republiken Slovakien, Förenade kungariket och Förbundsrepubliken Tyskland inför antagandet av rådets rambeslut om verkställighet av utevarodomar och om ändring av rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, rambeslut 2005/214/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff, rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande och rambeslut 2008/.../RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende frihetsstraff eller frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa domar i Europeiska unionen – Slutbehandling av skälen och intygen

1. När rådet den 6 juni 2008 enades om en allmän riktlinje om ovannämnda rambeslut uppmanade det sina förberedande organ att slutbehandla skälen och intygen som fortfarande inte hade behandlats.

2. Med anledning av denna uppmaning diskuterade RIF-råden den 17 juni 2008 skälen och intygen utifrån ett förslag från ordförandeskapet (10435/08 COPEN 120).
3. Efter detta möte lade ordförandeskapet fram en reviderad text (10899/08 COPEN 125) och uppmanade delegationerna att inkomma med eventuella kommentarer skriftligen. Ett antal delegationer lade fram sådana kommentarer.
4. Mot bakgrund av dessa kommentarer, och med tanke på RIF-rådets möte fredagen den 4 juli, lägger ordförandeskapet i bilagan fram en ny kompromisstext. Ändringarna i denna text är följande:

Skälen:

- I skäl 1 har hänvisningen till Förenta nationernas konvention utgått, för att på så sätt understryka betydelsen av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Till följd av detta har inledningen på skälet redigerats om något.

Intygen:

- I artikel 2 har "extra uppgifter" i punkt 3.4 fått utgå.
 - I artiklarna 2, 3, 4, 5 och 6 har frågorna om extra information ersatts av en ny fråga – nr 4 – rörande "*uppgifter om hur villkoren i fråga har uppfyllts*".
5. Ordförandeskapet hoppas att denna kompromisstext kommer att bana väg för en slutgiltig överenskommelse i detta ärende.

(UTKAST)

RÅDETS RAMBESLUT 2008/.../RIF

av den ...

**om stärkande av medborgarnas processuella rättigheter,
främjande av tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande av
ett rättsligt avgörande när den berörda personen inte var personligen
närvarande vid rättegången och om ändring av
rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder
och överlämnande mellan medlemsstaterna,
rambeslut 2005/214/RIF om tillämpning av
principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff,
rambeslut 2006/783/RIF om tillämpning av
principen om ömsesidigt erkännande på beslut om förverkande,
rambeslut 2008/.../RIF om tillämpning av
principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar
avseende frihetsstraff eller frihetsberövande åtgärder i syfte att
verkställa dessa domar i Europeiska unionen och
rambeslut 2008/.../RIF om tillämpning av principen om ömsesidigt
erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka
alternativa påföljder och övervakningsåtgärder**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 31.1 a och 34.2 b,

med beaktande av initiativet från Republiken Slovenien, Republiken Frankrike, Republiken Tjeckien, Konungariket Sverige, Republiken Slovakien, Förenade kungariket och Förbundsrepubliken Tyskland¹,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande², och

av följande skäl:

- (1) (...) Den tilltalade personens rätt att personligen närvara vid förhandlingen ingår i rätten till en rättvis rättegång i artikel 6 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, enligt Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas tolkning. Denna domstol har också förklarat att den tilltalade personens rätt att personligen närvara vid förhandlingarna inte är absolut och att den tilltalade under vissa förhållanden av egen fri vilja, uttryckligen eller underförstått men otvetydigt, kan avsäga sig rätten att vara närvarande.
- (2) De olika rambesluten om genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av lagkraftvunna rättsliga avgöranden behandlar inte konsekvent frågan om rättsliga avgöranden när den berörda personen inte personligen infann sig till förhandlingen. Skiljaktigheterna kan försvåra juristernas arbete och utgöra ett hinder för rättsligt samarbete.

¹ EUT C ...

² EUT C ...

- (3) Lösningarna i dessa rambeslut är inte tillfredsställande i fall där personen inte har kunnat underrättas om det rättsliga förfarandet. Enligt rambesluten 2005/214/RIF¹, 2006/783/RIF², 2008/.../RIF³ och 2008/.../RIF⁴ kan den verkställande myndigheten vägra verkställighet av sådana domar. Enligt rambeslut 2002/584/RIF⁵ kan den verkställande myndigheten begära att den utfärdande myndigheten lämnar tillräckliga garantier om att den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern kommer att ges möjlighet till en förnyad prövning av fallet i den utfärdande medlemsstaten och att vara närvarande när avgörandet meddelas. Lämpligheten av en sådan garanti är en fråga som ska avgöras av den verkställande myndigheten och det är därför svårt att exakt veta när verkställighet kan vägras.
- (4) Det är därför nödvändigt att ge klara och allmängiltiga skäl för när man kan vägra att erkänna rättsliga avgöranden på grundval av att den berörda personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen. Detta rambeslut syftar till att fastställa de allmängiltiga skäl som ger den verkställande myndigheten möjlighet att verkställa beslutet trots att personen inte varit närvarande vid förhandlingen, samtidigt som personens rättighet till försvar fullt ut respekteras. Rambeslutet är inte avsett att föreskriva formerna och metoderna, inklusive de processuella kraven, för att uppnå de i rambeslutet angivna resultaten, vilket faller under medlemsstaternas nationella lagstiftning.
- (5) De aktuella ändringarna kräver en ändring av de gällande rambesluten om genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av lagakraftvunna rättsliga avgöranden. De nya bestämmelserna bör också kunna tjäna som grundval för framtida rättsakter på detta område.

¹ EUT L 76, 22.3.2005, s. 16.

² EUT L 328, 24.11.2006, s. 59.

³ EUT L ... (Rambeslut om överföring av dömda personer)

⁴ EUT L ... (Rambeslut om övervakning)

⁵ EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

- (6) I bestämmelserna i detta rambeslut om ändring av andra rambeslut fastställs villkor för det fall då erkännande och verkställighet av ett rättsligt avgörande, när den berörda personen inte varit personligen närvarande vid förhandlingen, inte bör vägras. Dessa villkor är alternativa: när ett av villkoren är uppfyllt försäkras den utfärdande myndigheten genom att fylla i den relevanta delen i den europeiska arresteringsordern eller det intyg som avses i de andra rambesluten, att kraven är uppfyllda eller kommer att uppfyllas, vilket bör vara tillräckligt för verkställandet av det rättsliga avgörandet på grundval av principen om ömsesidigt erkännande.
- (7) Erkännande och verkställighet av ett rättsligt avgörande när den berörda personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen, bör inte kunna vägras om han eller hon antingen personligen kallats och därigenom underrättats om tid och plats för förhandlingen som ledde till det rättsliga avgörandet, eller om han eller hon på annat sätt faktiskt officiellt underrättats om tid och plats för förhandlingen på ett sådant sätt att det otvetydigt kan slås fast att han eller hon hade kännedom om den planerade förhandlingen. I detta sammanhang förutsätts det att personen underrättats "i god tid", vilket innebär i tillräckligt god tid för att han eller hon personligen ska kunna närvara vid förhandlingen och effektivt utnyttja sina rättigheter till försvar.
- (8) En tilltalad persons rätt till en rättvis rättegång garanteras av konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, enligt Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas tolkning. I denna rättighet ingår rätten för den berörda personen att personligen närvara vid förhandlingen. För att kunna utnyttja denna rätt måste den berörda personen ha kännedom om den planerade förhandlingen. Enligt detta rambeslut bör personens kännedom om förhandlingen säkerställas av varje medlemsstat i enlighet med dess nationella lagstiftning, varvid ska gälla att kraven enligt konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna måste uppfyllas. I enlighet med rättspraxis i Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna skulle man, när man överväger huruvida det sätt på vilket informationen tillhandahålls är tillräckligt för att säkerställa en persons kännedom om förhandlingen och när så är lämpligt, kunna ägna särskild uppmärksamhet åt den berörda personens ansträngningar att ta emot den information som riktas till honom eller henne.

- (9) Det planerade datumet för en förhandling kan av praktiska skäl ursprungligen anges som flera möjliga datum inom en begränsad tidsperiod.
- (10) Erkännande och verkställighet av ett rättsligt avgörande, när den berörda personen inte varit personligen närvarande vid förhandlingen, bör inte kunna vägras när den berörda personen hade kännedom om den planerade förhandlingen och försvarades av ett juridiskt ombud som han eller hon gett i uppdrag att göra det, vilket garanterar att den rättsliga hjälpen är praktisk och effektiv. I detta sammanhang bör det inte ha någon betydelse om det juridiska ombudet valts, utsetts och betalats av den berörda personen eller om detta ombud utsetts och betalats av staten, förutsatt att den berörda personen avsiktligt har valt att företrädas av ett juridiskt ombud i stället för att personligen närvara vid förhandlingen. Utseende av det juridiska ombudet och därtill hörande frågor faller under nationell lagstiftning.
- (11) Gemensamma lösningar avseende skäl för att vägra erkännande i de berörda befintliga rambesluten bör beakta skiljaktiga förhållanden när det gäller att underrätta personen om dennes rätt till förnyad prövning eller överklagande. En förnyad prövning eller ett överklagande syftar till att garantera rätten till försvar och karakteriseras av följande faktorer: att den berörda personen har rätt att närvara, att själva sakfrågan, inklusive nytt bevismaterial, prövas på nytt och att förfarandet kan leda till att det ursprungliga avgörandet upphävs.
- (12) Rätten till förnyad prövning eller överklagande bör garanteras när avgörandet redan har delgivits och även, när det gäller den europeiska arresteringsordern, när det ännu inte hade delgivits, men kommer att delges utan dröjsmål efter överlämnandet. Det senare fallet syftar på en situation där myndigheterna misslyckades i sitt försök att kontakta personen, särskilt på grund av att han eller hon försökte undgå rättvisan.

- (13) Om en europeisk arresteringsorder utfärdas i syfte att verkställa ett frihetsstraff eller en frihetsberövande åtgärd och den berörda personen inte dessförinnan mottagit någon officiell information om att det försiggår straffrättsliga förfaranden mot honom eller henne och inte heller delgivits domen, bör denna person på den verkställande statens begäran erhålla en kopia av domen endast för kännedom. Den utfärdande och den verkställande rättsliga myndigheten bör, om så är lämpligt, samråda om behovet av och befintliga möjligheter att tillhandahålla personen ifråga en översättning av domen, eller väsentliga delar av denna, på ett språk som denna person förstår. Detta tillhandahållande av domen får varken försena överlämnandeförfarandet eller beslutet att verkställa den europeiska arresteringsordern.
- (14) Detta rambeslut begränsas till fastställande av skäl för att vägra erkännande i rättsakter som rör genomförande av principen om ömsesidigt erkännande. Därför har bestämmelser som exempelvis sådana som avser rätt till förnyad prövning ett tillämpningsområde som begränsas till de fastställda skälen för vägran. De är inte avsedda att harmonisera nationell lagstiftning. Detta rambeslut påverkar inte Europeiska unionens framtida rättsakter avsedda att tillnärma medlemsstaternas lagstiftning på det straffrättsliga området.
- (15) Skälen för icke-erkännande är valfria. Medlemsstaternas utrymme för egen bedömning när det gäller införlivandet av dessa skäl i nationell lagstiftning styrs emellertid i synnerhet av rätten till en rättvis rättegång, samtidigt som hänsyn tas till detta rambesluts övergripande mål att stärka enskilda personers processuella rättigheter och att underlätta det straffrättsliga samarbetet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. Syftet med detta rambeslut är att stärka de processuella rättigheterna för personer som är föremål för brottmålsförfaranden och att underlätta det rättsliga samarbetet i brottmål, och särskilt att förbättra ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden mellan medlemsstaterna.
2. Detta rambeslut ska inte påverka skyldigheten att iaktta grundläggande rättigheter och grundläggande rättsprinciper enligt artikel 6 i fördraget, bland annat rättigheten till försvar för personer som är föremål för brottmålsförfaranden, och alla skyldigheter som åligger rättsliga myndigheter i detta avseende ska kvarstå oförändrade.
3. Syftet med detta rambeslut är att fastställa gemensamma regler för erkännande och/eller verkställande av rättsliga avgöranden i en medlemsstat (verkställande medlemsstat) utfärdade av en annan medlemsstat (utfärdande medlemsstat) efter förfaranden där personen inte var närvarande, i enlighet med bestämmelserna i artikel 5.1 i rambeslut 2002/584/RIF, artikel 7.2 g i rambeslut 2005/214/RIF, artikel 8.2 e i rambeslut 2006/783/RIF, artikel 9.1 f i rambeslut 2008/.../RIF och i artikel 11.1 h i rambeslut 2008/.../RIF.

Artikel 2
Ändringar i rambeslut 2002/584/RIF

Rambeslut 2002/584/RIF ska ändras på följande sätt:

- 1) Följande artikel ska läggas till:

"Artikel 4a

Rättsliga avgöranden när den berörda personen inte personligen inställde sig vid förhandlingen

1. Den verkställande rättsliga myndigheten får även vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder, utfärdad i syfte att verkställa ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd, efter ett rättsligt avgörande när personen inte personligen inställde sig vid förhandlingen, såvida det inte i den europeiska arresteringsordern anges att personen i enlighet med ytterligare processuella krav i den utfärdande statens nationella lagstiftning

- a) i god tid

- i) antingen kallats personligen och därigenom underrättades om tid och plats för det förfarande som ledde till beslutet, eller på annat sätt faktiskt officiellt underrättades om tid och plats för förfarandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om det planerade förfarandet,

och

- ii) underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid rättegången,

eller

- b) i vetskap om den planerade rättegången hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom eller henne vid rättegången och faktiskt försvarades av ombudet vid rättegången,

eller

- c) efter att ha delgivits avgörandet och uttryckligen underrättats om rätten till förnyad prövning eller överklagande och rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt även mot bakgrund av nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs.

- i) uttryckligen förklarade att han eller hon inte bestred beslutet,

eller

- ii) inte begärde förnyad prövning eller överklagande inom den tillämpliga tidsramen,

eller

- d) inte personligen delgavs avgörandet men

- i) ofördröjligen kommer att personligen delges detta efter överlämnandet och uttryckligen underrättas om rätten till förnyad prövning eller överklagande och rätten att få delta och få själva sakfrågan, inklusive nytt bevismaterial, prövad på nytt, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs,

och

- ii) kommer att underrättas om den tidsram inom vilken vederbörande måste begära förnyad prövning eller överklagande enligt den relevanta europeiska arresteringsordern.

2. Om en europeisk arresteringsorder utfärdas i syfte att verkställa ett frihetsstraff eller en annan frihetsberövande åtgärd enligt villkoren i punkt 1 d och den berörda personen inte dessförinnan mottagit någon officiell information om att det försiggår straffrättsliga förfaranden mot honom eller henne, får denna person när denne informeras om innehållet i den europeiska arresteringsordern begära att erhålla en kopia av domen innan personen ifråga överlämnas. Omedelbart efter att ha blivit informerad om denna begäran ska den utfärdande myndigheten via den verkställande myndigheten tillhandahålla den eftersökta personen en kopia av domen. Den eftersökta personens begäran får varken försena överlämnandeförfarandet eller beslutet att verkställa den europeiska arresteringsordern. Tillhandahållandet av domen till den berörda personen ska endast ske i informationssyfte; det får varken betraktas som ett formellt delgivande av domen eller påverka tidsfristerna för begäran om förnyad prövning eller överklagande.
3. Om en person överlämnas enligt villkoren i punkt 1 d och denna person har begärt förnyad prövning eller överklagande, ska kvarhållandet av den person som väntar på förnyad prövning eller överklagande omprövas till dess att dessa förfaranden avslutats i enlighet med lagen i den utfärdande staten, antingen regelbundet eller på den berörda personens begäran. En sådan omprövning ska framför allt omfatta möjligheten att uppskjuta eller avbryta kvarhållandet. Den förnyade prövningen eller överklagandet ska inledas inom rimlig tid efter överlämnandet."

2) I artikel 5 ska punkt 1 utgå.

3) I bilagan ("EUROPEISK ARRESTERINGSORDER") ska led d ersättas med följande:

d) Ange om personen var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet:

1. Ja, personen var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet.
2. Nej, personen var inte personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet.
3. Om ni besvarade fråga 2 ovan med "nej", var vänlig och bekräfta att något av följande föreligger:
 - 3.1a Personen kallades personligen den(dag/månad/år), och underrättades därigenom om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid förhandlingen.
 - 3.1b Personen kallades inte personligen, utan underrättades faktiskt på annat sätt officiellt om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om den planerade förhandlingen, och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid rättegången.
 - 3.2 Personen, i vetskap om den planerade rättegången, hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom eller henne vid rättegången och försvarades faktiskt av ombudet vid rättegången,

3.3 Personen delgavs personligen beslutet den ... (dag/månad/år) och underrättades uttryckligen om rätten till förnyad prövning eller överklagande och om rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt även mot bakgrund av nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs, och

personen förklarade uttryckligen att han eller hon inte bestred detta beslut,

ELLER

personen begärde inte förnyad prövning eller överklagande inom den tillämpliga tidsramen,

ELLER

3.4. personen personligen inte delgivits beslutet men

- personligen och utan dröjsmål kommer att delges detta beslut efter överlämnandet, och
- vid delgivandet uttryckligen kommer att underrättas om rätten till förnyad prövning eller överklagande och om rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt även mot bakgrund av nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs, och
- kommer att underrättas om den tidsram inom vilken vederbörande måste begära förnyad prövning eller överklagande, dvs. ... dagar.

4. Var vänlig ange, för den ruta ni har kryssat för ovan under punkt 3, hur villkoren i fråga har uppfyllts:

.....
.....

Artikel 3
Ändringar i rambeslut 2005/214/RIF

Rambeslut 2005/214/RIF ska ändras på följande sätt:

1) Artikel 7.2 ska ändras på följande sätt:

a) Led g ska ersättas med följande:

"g) den berörda personen enligt det intyg som avses i artikel 4, i händelse av ett skriftligt förfarande inte, i enlighet med lagstiftningen i den utfärdande staten, personligen eller via en företrädare med behörighet enligt nationell lag underrättades om sin rätt att bestrida saken och om tidsfristerna för ett sådant bestridande"

b) Följande led ska införas:

"i) den berörda personen, enligt det intyg som avses i artikel 4 inte inställde sig personligen vid den rättegång som ledde till avgörandet, såvida det inte i intyget anges att personen, i enlighet med ytterligare formella krav i den utfärdande statens nationella lagstiftning

i) i god tid

- antingen kallats personligen och därigenom underrättades om tid och plats för det förfarande som ledde till beslutet, eller på annat sätt faktiskt officiellt underrättades om tid och plats för förfarandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om det planerade förfarandet,

och

- underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid rättegången,

eller

- ii) i vetskap om den planerade rättegången hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom eller henne vid rättegången och faktiskt försvarades av ombudet vid rättegången,

eller

- iii) efter att ha delgivits avgörandet och uttryckligen underrättats om rätten till förnyad prövning eller överklagande och rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt inklusive nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs,

- uttryckligen förklarade att han eller hon inte bestred beslutet,

eller

- inte begärde förnyad prövning eller överklagande inom den tillämpliga tidsramen,

- j) personen enligt det intyg som avses i artikel 4 inte inställde sig personligen, såvida det inte i intyget anges att personen, efter att uttryckligen ha blivit informerad om förfarandena och möjligheten att närvara personligen i en rättegång, angett uttryckligen att han eller hon avsåg sig rätten till en muntlig handläggning och uttryckligen meddelat att han eller hon inte bestrider saken."

2) Artikel 7.3 ska ersättas med följande:

"3. I de fall som avses i punkt 1 och i punkt 2 c, 2 g, 2 i och 2 j ska den behöriga myndigheten i den verkställande staten, innan den fattar ett beslut om att helt eller delvis inte erkänna och verkställa ett beslut, när så är lämpligt samråda med den behöriga myndigheten i den utfärdande staten och i tillämpliga fall anmoda denna att utan dröjsmål tillhandahålla alla nödvändiga upplysningar."

3) I punkt h i bilagan ("intyg") ska punkt 3 ersättas med följande:

3. Ange om personen var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet:

1. Ja, personen var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet.
2. Nej, personen var inte personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet.

3. Om ni besvarade fråga 2 ovan med "nej", var vänlig och bekräfta att något av följande föreligger:

- 3.1a Personen kallades personligen den(dag/månad/år), och underrättades därigenom om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid förhandlingen.

ELLER

- 3.1b Personen inte kallades personligen, utan faktiskt på annat sätt underrättades officiellt om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om den planerade förhandlingen, och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid rättegången.

ELLER

- 3.2 Personen, i vetskap om den planerade rättegången, hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom/henne vid rättegången och faktiskt försvarades av ombudet vid rättegången.

ELLER

3.3 Personen delgavs beslutet den (dag/månad/år) och uttryckligen underrättades om rätten till förnyad prövning eller överklagande och om rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt även mot bakgrund av nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs, och

personen uttryckligen förklarade att han eller hon inte bestred detta beslut,

ELLER

personen inte begärde förnyad prövning eller överklagande inom den tillämpliga tidsramen,

ELLER

3.4 personen efter att ha blivit informerad om förfarandena och möjligheten att närvara personligen i en rättegång, angett uttryckligen att han eller hon avsåg sig rätten till en muntlig handläggning och uttryckligen meddelat att han eller hon inte bestrider saken.

4. Var vänlig ange, för den ruta ni har kryssat för ovan under punkt 3, hur villkoren i fråga har uppfyllts:

.....
.....

Artikel 4
Ändringar i rambeslut 2006/783/RIF

Rambeslut 2006/783/RIF ska ändras på följande sätt:

1) Artikel 8.2 e ska ersättas med följande:

"e) den berörda personen, enligt det intyg som avses i artikel 4.2 inte inställde sig personligen vid det förfarande som ledde till beslutet om förverkande, såvida det inte i intyget fastställs att personen, i enlighet med ytterligare formella krav i den utfärdande statens nationella lagstiftning

i) i god tid

- antingen kallats personligen och därigenom underrättades om tid och plats för det förfarande som ledde till beslutet, eller på annat sätt faktiskt officiellt underrättades om tid och plats för förfarandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om det planerade förfarandet,

och

- underrättades om att ett beslut om förverkande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid förfarandet,

eller

- ii) i vetskap om den planerade rättegången hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom eller henne vid rättegången och faktiskt försvarades av ombudet vid rättegången,

eller

- iii) efter att ha delgivits beslutet om förverkande och uttryckligen underrättats om rätten till förnyad prövning eller överklagande och rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt inklusive nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs,

- uttryckligen förklarade att han eller hon inte bestred beslutet om förverkande,

eller

- inte begärde förnyad prövning eller överklagande inom den tillämpliga tidsramen."

2) I bilagan ("intyg") ska punkt j ersättas med följande:

j) Ange om personen var personligen närvarande vid det förfarande som ledde till beslutet om förverkande:

1. Ja, personen var personligen närvarande vid det förfarande som ledde till beslutet om förverkande.
2. Nej, personen var inte personligen närvarande vid det förfarande som ledde till beslutet om förverkande.
3. Om ni besvarade fråga 2 ovan med "nej", var vänlig och bekräfta att något av följande föreligger:
 - 3.1a Personen kallades personligen den(dag/månad/år), och underrättades därigenom om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid förhandlingen.
 - 3.1b Personen kallades inte personligen, utan underrättades faktiskt på annat sätt officiellt om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om den planerade förhandlingen, och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid rättegången.
 - 3.2 Personen, i vetskap om den planerade rättegången, hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom/henne vid rättegången och försvarades faktiskt av ombudet vid rättegången.

3.3 Personen delgavs personligen beslutet om förverkande den
(dag/månad/år) och underrättades uttryckligen om rätten till förnyad prövning
eller överklagande och om rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på
nytt även mot bakgrund av nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det
ursprungliga beslutet upphävs, och

personen förklarade uttryckligen att han eller hon inte bestred detta beslut,

ELLER

personen begärde inte förnyad prövning eller överklagande inom den
tillämpliga tidsramen,

4. Var vänlig ange, för den ruta ni har kryssat för ovan under punkt 3, hur villkoren i fråga har
uppfyllts:

.....
.....

Artikel 5
Ändringar i rambeslut 2008/.../RIF

Rambeslut 2008/.../RIF ska ändras på följande sätt:

1) I artikel 9.1 ska led f ersättas med följande:

"f) den berörda personen, enligt det intyg som avses i artikel 4 inte inställde sig personligen vid den rättegång som ledde till avgörandet, såvida det inte i intyget anges att personen, i enlighet med ytterligare formella krav i den utfärdande statens nationella lagstiftning

i) i god tid

- antingen kallats personligen och därigenom underrättades om tid och plats för det förfarande som ledde till beslutet, eller på annat sätt faktiskt officiellt underrättades om tid och plats för förfarandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om det planerade förfarandet,

och

- underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid rättegången,

eller

ii) i vetskap om den planerade rättegången hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom eller henne vid rättegången och faktiskt försvarades av ombudet vid rättegången,

eller

iii) efter att ha delgivits avgörandet och uttryckligen underrättats om rätten till förnyad prövning eller överklagande och om rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt inklusive nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs,

– uttryckligen förklarade att han eller hon inte bestred beslutet,

eller

– inte begärde förnyad prövning eller överklagande inom den tillämpliga tidsramen."

2) I punkt k i bilagan ("intyg") ska punkt 1 ersättas med följande:

1. Ange om personen var personligen närvarande vid den rättegång som ledde till beslutet:

1. Ja, personen var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet.

2. Nej, personen var inte personligen närvarande vid den rättegång som ledde till beslutet.

3. Om ni besvarade fråga 2 ovan med "nej", var vänlig och bekräfta att något av följande föreligger:

3.1a Personen kallades personligen den(dag/månad/år), och underrättades därigenom om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid förhandlingen.

- 3.1b Personen kallades inte personligen, utan underrättades faktiskt på annat sätt officiellt om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om den planerade förhandlingen, och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid rättegången.

- 3.2 Personen, i vetskap om den planerade rättegången, hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom/henne vid rättegången och försvarades faktiskt av ombudet vid rättegången.

3.3 Personen delgavs personligen beslutet den (dag/månad/år) och underrättades uttryckligen om rätten till förnyad prövning eller överklagande och om rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt även mot bakgrund av nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs, och

personen förklarade uttryckligen att han eller hon inte bestred detta beslut,

ELLER

personen begärde inte förnyad prövning eller överklagande inom den tillämpliga tidsramen.

4. Var vänlig ange, för den ruta ni har kryssat för ovan under punkt 3, hur villkoren i fråga har uppfyllts:

.....
.....

Artikel 6
Ändringar i rambeslut 2008/.../RIF

Rambeslut 2008/.../RIF ska ändras på följande sätt:

1) I artikel 11.1 ska led h ersättas med följande:

"h) den berörda personen, enligt det intyg som avses i artikel 6 inte inställde sig personligen vid den rättegång som ledde till avgörandet, såvida det inte i intyget anges att personen, i enlighet med ytterligare formella krav i den utfärdande statens nationella lagstiftning

i) i god tid

- antingen kallats personligen och därigenom underrättades om tid och plats för det förfarande som ledde till beslutet, eller på annat sätt faktiskt officiellt underrättades om tid och plats för förfarandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om det planerade förfarandet,

och

- underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid rättegången,

eller

ii) i vetskap om den planerade rättegången hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom eller henne vid rättegången och faktiskt försvarades av ombudet vid rättegången,

eller

iii) efter att ha delgivits avgörandet och uttryckligen underrättats om rätten till förnyad prövning eller överklagande och rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt även mot bakgrund av nytt bevismaterial, vilket kan leda till att det ursprungliga beslutet upphävs.

– uttryckligen förklarade att han eller hon inte bestred beslutet,

eller

– begärde inte förnyad prövning eller överklagande inom den tillämpliga tidsramen."

2) I bilagan ("intyg"), ska punkt h ersättas med följande:

h) Ange om personen var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet:

1. Ja, personen var personligen närvarande vid den förhandling som ledde till beslutet.
2. Nej, personen var inte personligen närvarande vid den rättegång som ledde till beslutet.
3. Om ni besvarade fråga 2 ovan med "nej", var vänlig och bekräfta att något av följande föreligger:
 - 3.1a Personen kallades personligen den(dag/månad/år), och underrättades därigenom om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid förhandlingen.
 - 3.1b Personen kallades inte personligen, utan underrättades faktiskt på annat sätt officiellt om tid och plats för den förhandling som ledde till avgörandet, på ett sådant sätt att man otvetydigt kan slå fast att han eller hon hade kännedom om den planerade förhandlingen, och underrättades om att ett avgörande kunde meddelas även om han eller hon inte var personligen närvarande vid rättegången.

- 3.2 Personen, i vetskap om den planerade rättegången, hade gett i uppdrag åt ett juridiskt ombud som antingen utsetts av den berörda personen eller av staten att försvara honom/henne vid rättegången och försvarades faktiskt av ombudet vid rättegången.
- 3.3 Personen delgavs personligen beslutet den (dag/månad/år) och underrättades uttryckligen om rätten till förnyad prövning eller överklagande och om rätten att få delta och få själva sakfrågan prövad på nytt även mot bakgrund av nytt bevismaterial, och
- personen förklarade uttryckligen att han eller hon inte bestred detta beslut,
- ELLER
- personen begärde inte förnyad prövning eller överklagande inom den tillämpliga tidsramen.

4. Var vänlig ange, för den ruta ni har kryssat för ovan under punkt 3, hur villkoren i fråga har uppfyllts:

.....
.....

Artikel 7
Territoriell tillämpning

Detta rambeslut ska tillämpas på Gibraltar.

Artikel 8
Genomförande och övergångsbestämmelser

1. Medlemsstaterna ska senast den ...* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut.
2. Från och med den dag som anges i punkt 1 ska detta rambeslut tillämpas på erkännande och verkställande av ett rättsligt avgörande när den berörda personen inte var personligen närvarande vid rättegången.
3. Om en medlemsstat vid antagandet av detta rambeslut har förklarat sig ha allvarliga skäl att anta att den inte kommer att kunna följa bestämmelserna i detta rambeslut den dag som anges i punkt 1, ska detta rambeslut tillämpas senast från och med den 1 januari 2014 på erkännande och verkställande av ett rättsligt avgörande när den berörda personen inte var personligen närvarande vid rättegången och när avgörandet delgetts av denna medlemsstats behöriga myndigheter. Varje annan medlemsstat kan kräva att den medlemsstat som lämnat en sådan förklaring ska tillämpa de relevanta bestämmelser i de rambeslut som avses i artiklarna 2, 3, 4, 5 och 6 i de versioner som de ursprungligen antogs i, på erkännande och verkställande av ett rättsligt avgörande när den berörda personen inte var personligen närvarande vid rättegången, om dessa utfärdats av den andra medlemsstaten.

* 24 månader efter det att detta rambeslut har trätt i kraft.

4. Fram till de datum som anges i punkterna 1 och 3 ska relevanta bestämmelser i de rambeslut som avses i artiklarna 2–6 fortsätta att gälla i de versioner som de ursprungligen antogs i.
5. En förklaring som lämnas i enlighet med punkt 3 ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*. Den kan när som helst dras tillbaka.
6. Medlemsstaterna ska till rådets generalsekretariat och kommissionen överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning.

Artikel 9

Översyn

1. Senast den ...⁺ ska kommissionen utarbeta en rapport på grundval av den information som medlemsstaterna lämnar i enlighet med artikel 8.6.
2. Rådet ska, på grundval av den rapport som avses i punkt 1, bedöma
 - a) i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta rambeslut, och
 - b) tillämpningen av detta rambeslut.
3. Den rapport som avses i punkt 1 ska vid behov åtföljas av lagförslag.

⁺ Tre år efter den tidpunkt som anges i artikel 8.1.

Remissinstanser

Prop. 2008/09:20
Bilaga 2

Följande instanser har efter remiss avgett yttrande över utkastet till proposition om Sveriges antagande av rambeslutet (dnr Ju2008/5301/BIRS): Riksdagens ombudsmän, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Stockholms tingsrätt, Kammarrätten i Jönköping, Länsrätten i Uppsala län, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Kriminalvården, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet och Sveriges advokatsamfund. Därutöver har Sveriges Domarförbund inbjudits att yttra sig.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 september 2008

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Borg, Sabuni

Föredragande: statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2008/09:20 Sveriges antagande av rambeslut om verkställighet av utevarodomar